

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ”
(для бакалаврів, спеціалістів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Становлення і розвиток сучасних організацій потребує знання сучасних підходів до формування та розвитку організаційних процесів та систем, підвищення ефективності їх функціонування та координації роботи всередині самої організації.

Основна мета вивчення навчальної дисципліни “Теорія організації” – опанувати методологічні основи формування ефективної організації, використовуючи сучасні прогресивні підходи до організаційного проектування, методи та засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем, інструменти сучасного офісу.

Завдання навчальної дисципліни: формування у студентів уявлення про ефективну організацію; вивчення факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, опанування сучасних технологій їх аналізу; набуття вміння здійснювати розподіл повноважень та відповідальності між структурними ланками (підрозділами) організації, використовуючи установчі документи та типові управлінські технології; набуття досвіду створення організації на основі вивчення технологій організаційного проектування, оволодіння методиками інформаційного моделювання управлінських процесів та систем.

Предметом дисципліни “Теорія організації” є процес формування ефективних організацій на основі аналізу дії факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, розробка проекту установчих та внутрішньофірмових регламентуючих документів.

У результаті вивчення дисципліни “Теорія організації” студенти **повинні:**

- характеризувати та аналізувати ступінь впливу факторів на діяльність організації;
- оволодіти знанням концепцій, методології, підходів і критеріїв визначення, порівняння, обґрунтування альтернативних рішень та проектів за умов обмеженості наявних ресурсів;
- оволодіти методикою та засобами інформаційного моделювання управлінських процесів та систем;
- набути практичного досвіду організаційного проектування;
- вивчити сучасні технології інформаційно-аналітичної роботи в організації;
- набути навичок оцінювання ефективності діяльності персоналу та організації в цілому;
- ознайомитись з інструментами сучасного офісу.

Підготовлено кандидатом економічних наук, доцентом кафедри медичного і екологічного менеджменту *Л. О. Згалат-Лозинською*

Затверджено на засіданні кафедри медичного та екологічного менеджменту (протокол № 2 від 24.09.07)

Перезатверджено на засіданні кафедри медичного та екологічного менеджменту (протокол № 7 від 17.03.10)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Згалат-Лозинська Л. О. Навчальна програма дисципліни “Теорія організації” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2010. — 30 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Теорія організації”, перелік питань для самостійної роботи, вказівки до виконання контрольної роботи, завдання для контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

Методика викладання цієї дисципліни передбачає застосування сучасних методів активізації навчання (тренінгів, ділових ігор), провідне місце серед яких належить case-study – методу ситуацій. Метод ситуацій сприятиме поглибленому опрацюванню ситуацій з різноманітних аспектів управління та формуванню у студентів практичних навичок прийняття адекватних управлінських рішень.

Семестровий контроль знань проводиться у формі іспиту. Іспит – це оцінювання рівня засвоєння студентом навчального матеріалу за результатами його роботи на практичних заняттях; здійснюється у формі співбесіди (для студентів денної та вечірньої форм навчання) або контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання) з урахуванням результатів складання рубіжних атестацій.

Курс “Теорія організації” вивчається у комплексі з вивченням таких дисциплін, як загальний менеджмент, стратегічний менеджмент, концептуальні засади сучасного менеджменту.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ”

№ пор.	Назва змістового модуля та теми
	Змістовий модуль I. Організація як соціотехнічна система
1	Сутність та еволюція теорії організації
2	Аналіз факторів внутрішнього та зовнішнього середовища організації
3	Методологічні аспекти проектного аналізу
4	Організаційна діяльність
5	Організаційне проектування
	Змістовий модуль II. Теоретико-методологічні аспекти формування організації
6	Методи і засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем
7	Організація взаємодії і побудова структури організації
8	Розподіл повноважень, обов'язків і відповідальності між структурними ланками
9	Технології управління організацією

Змістовий модуль III. Створення ефективної організації	
10	Інформаційно-аналітичні технології
11	Проведення інформаційно-аналітичної роботи в організації
12	Правові режими ефективної діяльності персоналу
13	Критерії ефективності діяльності організації
14	Методи та засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем
15	Інструменти сучасного офісу
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ”

Змістовий модуль I. Організація як соціотехнічна система

Тема 1. Сутність та еволюція теорії організації

Роль та місце теорії організації в теорії та практиці менеджменту. Предмет і методи теорії організації.

Організаційні теорії. Класична організаційна теорія. Теорія організаційної поведінки. Теорія інститутів та інституційних змін. Популяційно-екологічна еволюційна теорія. Тектологія А. Богданова.

Еволюція теоретичних концепцій організації. Механістична модель (Ф. Тейлор, А. Файоль, М. Вебер); природна організація (Т. Парсонс, Р. Мертон, А. Етціоні); організація – община (Е. Мейо); соціотехнічна модель (А. Райс, Е. Тріст); інтеракціоністська (Ч. Бернард); кібернетична модель (С. Бір, Д. Форрестер, С. Янг); інституційна модель (Д. Норт); конфліктна модель (Р. Холл); органістична модель (Т. Бернс, Д. Сталкер); процесна модель (А. Богданов); проблемна модель (В. Франчук); проблемна організація як складний соціальний організм, що розглядається як суб'єкт, що володіє здатністю виявляти і вирішувати свої проблеми; органістична модель.

Сучасна організаційна парадигма. Гносеологічний, кібернетичний, соціологічний аспекти. Передумови реалізації управління на основі бізнес-процесів. Закони і принципи організації: принцип ланцюгового зв'язку, інгресії, підбору, рухомої рівноваги, слабкої ланки. Сучасні тенденції в управлінні підприємством.

Гнучкість організації: гнучкість процесу, гнучкість системи, виробнича гнучкість. Економічні фактори, функціональні та структурні ознаки гнучкості.

Елементи організаційних систем і процесу управління. Модель системи управління організацією.

Література: основна [6; 8; 13; 18; 19; 22]

Тема 2. Аналіз факторів внутрішнього та зовнішнього середовища організації

Організація як соціотехнічна система відкритого типу. Фактори впливу на організацію. Модель внутрішніх змінних організації: місія, мета, технологія, структура, завдання, люди, ресурси.

Завдання організації. Формулювання завдань як напрямок розподілу повноважень та відповідальності в організації. Зміст та структура посадових інструкцій.

Зовнішнє середовище організації. Фактори прямого та опосередкованого впливу на діяльність організації. Оцінювання факторів зовнішнього середовища.

Матриця SWOT-аналізу для визначення ринкових можливостей та загроз, сильних та слабких сторін організації. Структура матриці SWOT, мета позиціонування в матриці, розробка стратегій організації.

Сутність і структура матриці можливостей та матриці загроз. Формування профілю середовища на основі оцінювання важливості фактору, ступеня його впливу та спрямованості впливу.

SNN-підхід до аналізу внутрішніх ресурсів (сильна, нейтральна, слабка позиції).

PEST-аналіз як інструмент, призначений для виявлення політичних (Policy), економічних (Economy), соціальних (Society) і технологічних (Technology) аспектів зовнішнього середовища, що можуть вплинути на стратегію компанії.

Література: основна [2; 6; 8]

Тема 3. Методологічні аспекти проектного аналізу

Характеристика сфер найближчого оточення проекту.

Поняття життєвого циклу проекту. Підхід Світового банку до поділу проектного циклу на стадії. Фази і стадії життєвого циклу проекту. CALS – сучасні технології управління життєвим циклом проекту. Передінвестиційна, інвестиційна та експлуатаційні фази проектного циклу.

Передінвестиційна фаза: ідентифікація, розробка, експертиза проекту, детальне проектування. Визначення тривалості та вартості передінвестиційних досліджень. Експертиза як основа формування остаточного рішення про прийняття або відхилення проекту. Окремі складові експертизи: комерційна, технічна, екологічна, інституційна, фінансова, соціальна, економічна експертизи.

Принципи оцінювання ефективності проектних рішень. Порівняння проектів за допомогою різних критеріїв оцінювання. Вибір критеріїв оцінювання і відбору інвестиційних проектів. Змістовний склад груп критеріїв відбору проектів. Неформальні процедури відбору та оцінки проектів.

Зміст, методика розрахунку основних фінансових показників ефективності оцінки проектів: чисті дисконтовані грошові потоки, чиста теперішня вартість, рентабельність та внутрішня норма дохідності проекту, період окупності, річні ануїтетні витрати, критерії Бруно.

Фаза реалізації: переговори, реалізація, заключна оцінка.

Література: основна [4–6; 15; 23];
додаткова [17; 19]

Тема 4. Організаційна діяльність

Класифікація організацій. Поняття, види та класифікація юридичних осіб. Сутність та особливості організаційно-правових форм господарювання юридичних осіб, які здійснюють господарську діяльність у різних сферах економічної діяльності. Організація державних підприємств, взаємодія держави і підприємств. Малі підприємства: сутність та місце в економіці. Господарські товариства: товариства з обмеженою відповідальністю; товариства з додатковою відповідальністю; повні господарські товариства. Акціонерні товариства. Інтеграція підприємств: корпоративні організації, фінансово-промислові групи, транснаціональні компанії, міжнародні спільні підприємства.

Міжорганізаційні форми бізнесу: концерн, синдикат, конгломерат, консорціум та картель, їх види, трест. Стратегічний альянс, його види. Порівняльний аналіз організаційних форм інтеграції. Глобалізація міжнародного бізнесу: дочірня та асоційована компанія.

Порядок створення нового підприємства. Визначення складу засновників та розробка установчих документів для започаткування господарської діяльності: статут або установчий договір. Організаційна робота з реєстрації господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності зі створенням та без створення юридичної особи.

Сучасні підприємства: сутність, цілі, відмінності, переваги.

Література: основна [6; 8; 13; 14; 18; 19; 22];
додаткова [14]

Тема 5. Організаційне проектування

Завдання і методи організаційного проектування. Формування організаційних структур управління та їх аналіз.

Відповідальність у контексті делегування. Повноваження і влада. Лінійні і штабні повноваження. Принципи делегування повноважень. Причини небажання керівників делегувати свої повноваження та причини уникання додаткових повноважень підлеглими. Розподіл повноважень, обов'язків, відповідальності між структурними ланками організації.

Визначення переліку структурних підрозділів та ієрархічних рівнів адміністративної служби на основі аналізу установчих документів.

Типи адміністративного апарату: консультативний, обслуговуючий, особистий. Різновиди апаратних повноважень: рекомендаційні, обов'язкові узгодження, паралельні, функціональні і лінійні в середині апарату управління. Організація взаємодії між лінійними і штабними повноваженнями.

Реорганізація: етапи, методи. Ефективність організаційних змін.

Перспективні напрями розвитку організацій, основні властивості організацій майбутнього. Мережні організації, віртуальні корпорації, багатовимірні організації, кругові корпорації, інтелектуальні організації, самонавчальні організації.

Література: основна [6; 8; 13; 14; 18; 19; 22];
додаткова [14]

Змістовий модуль II. Теоретико-методологічні аспекти формування організації

Тема 6. Методи і засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем

Особливості надходження, утворення і використання інформації на різних рівнях менеджменту.

Нормативні акти управління: статут, положення (регламент) про господарюючі суб'єкти та їх підрозділи, посадові інструкції, норми та нормативи витрат матеріалів, праці, стандарти.

Індивідуальні акти управління: накази, постанови, розпорядження, циркуляри, вказівки, резолюції. Сутність, правила складання і оформлення наказів, розпоряджень, службових записок. Носії, операції та процедури оброблення інформації в процесі менеджменту. Системи інформаційного забезпечення менеджменту.

Проведення координаційних заходів за участю керівництва. Народи, засідання, збори, зустрічі як ефективні способи вирішення управлінських завдань. Організація та необхідність відряджень. Схема обміну інформацією в процесі проведення зборів та нарад. Види нарад: диктаторські, автократичні, сегрегативні, дискусійні, вільні, змішані. Класифікація нарад за змістом рішень: пов'язані з розробкою, підготовкою, прийняттям рішень; організацією їх виконання; контролем їх виконання; для підбиття підсумків та оцінювання виконаної роботи; з метою обміну інформацією. Фактори, що підвищують ефективність проведення нарад. Підготовка, організація, правила проведення нарад, засідань, зборів.

Організація прийому відвідувачів. Види прийомів: прийом співробітників зі службових питань, прийом представників інших організацій, у т. ч. делегацій, сторонніх громадян та співробітників з особистих питань.

Література: основна [8; 13; 24; 25];
додаткова [7]

Тема 7. Організація взаємодії і побудова структури організації

Сутність організаційної структури управління та її роль в досягненні мети організації. Етапи розробки організаційної структури. Чинники, що впливають на проектування організації: типи органі-

заційної культури, сучасні погляди на моделі організації. Елементи структури організації.

Департаменталізація: функціональна; продуктова; географічна; за процесами; за клієнтами. Команди з перехресними функціями. Взаємодія та взаємовплив структур організації.

Схеми побудови організаційних структур управління. Характеристика основних видів організаційних структур управління. Лінійні і функціональні організаційні структури управління. Комбіновані структури управління: лінійно-функціональна; лінійно-штабна. Типи бюрократичних оргструктур. Дивізійна організаційна структура: функціональна; продуктова; орієнтована на споживача; регіональна. Адаптивні організаційні структури: програмно-цільова, матрична, мережна.

Використання методу декомпозиції при формуванні внутрішніх документів організації

Література: основна [2; 3; 6; 18; 19];
додаткова [2; 6; 14; 20]

Тема 8. Розподіл повноважень, обов'язків і відповідальності між структурними ланками

Формування документів, що визначають повноваження структурних підрозділів організації. Складання положення про структурний підрозділ. Забезпечення координації робіт між структурними підрозділами.

Утворення тимчасових структур в організації. Комітети, комісії та робочі групи як засіб вирішення цільового завдання. Профспілковий комітет, комісія підприємства для вирішення трудових спорів, рада директорів, робочі ради, загальні комітети робітників і менеджерів, вчена рада, гуртки якості: сутність, завдання, порядок утворення.

Література: основна [6; 8; 13; 18; 22];
додаткова [14; 24]

Тема 9. Технології управління організацією

Дії керівництва в умовах винятково незнайомих, надзвичайних ситуаціях.

Встановлення причин виникнення проблем за результатами аналізу діяльності організації, розв'язання ситуаційних проблем керівниками різного профілю. Шляхи усунення перевантаженості верти-

кальних комунікацій: зменшення дефіцитності ресурсів, створення відокремлених підрозділів.

Розвиток вертикальних інформаційних систем шляхом підвищення пропускнув спроможності комунікаційних каналів та застосування прогресивних, ефективних способів ухвалення рішень за допомогою нової інформаційної технології і ЕОМ.

Посилення горизонтальних взаємозв'язків. Перевага прийняттю рішень найбільш компетентними і зацікавленими особами замість звернення вгору по ієрархії керівництва.

Комунікативні механізми: безпосередній контакт між менеджерами; використання посередників; створення тимчасових цільових груп; формування міжфункціональних бригад; призначення координаторів; призначення координаторів з управлінськими повноваженнями; використання матричної структури.

Стратегія розвантаження комунікацій при невизначеності завдань.

Література: основна [18; 24; 25];
додаткова [1; 8; 10; 12; 13; 16; 18]

Змістовий модуль III. Створення ефективної організації

Тема 10. Інформаційно-аналітичні технології

Інформаційні технології управління. Комп'ютерні технології в управлінні бізнесом.

Проведення презентацій, прес-конференцій за допомогою методів управління аудиторією як засоби інформування громадськості та формування позитивного іміджу. Підготовка, організація, технологія проведення конференцій.

Розробка прес-релізів, підготовка публіситі, написання промов.

Web-сайти як види електронних публікацій. Сайт типу "Візитна картка", інтернет-представництво, корпоративний сайт: сутність, склад та порядок розробки.

Інформаційний консалтинг як один з видів управлінського консультування. Інформаційні експертизи та комунікативний аудит як складові інформаційного консалтингу.

Література: основна [1; 7; 9; 10; 16; 17; 21];
додаткова [1; 4; 5; 8; 10; 12; 13; 25; 26; 28; 29]

Тема 11. Проведення інформаційно-аналітичної роботи в організації

Класифікація оглядово-аналітичної інформації. Бібліографічний, реферативний, аналітичний огляд. Бібліографічні огляди: нових надходжень, рекомендаційної літератури, джерелознавчий, інформаційних видань. Види реферативних оглядів: науково-технічний, виробничо-технічний, техніко-економічний, комплексний. Види аналітичних оглядів: науково-технічний, виробничо-технологічний, техніко-економічний, комплексний, порівняльний, прогностичний, науково-популярний. Форми подання оглядової інформації: щорічний огляд, оглядова стаття, огляд монографічного типу.

Підготовка аналітичних довідок, пропозицій, доповідей щодо діяльності організації на підставі статистичного аналізу показників розвитку.

Бухгалтерія, техніко-нормувальне бюро, відділ матеріально-технічного постачання, маркетингу, відділ кадрів як основні постачальники інформації в організації; звітні та інформаційні документи їх роботи.

Підготовка звітів про виконання планових показників розвитку, результати роботи господарчих і управлінських структур на основі методів статистичного аналізу даних, результатів соціологічних, маркетингових досліджень. Формування звітів: звичайних (регулярних), спеціальних.

Література: основна [12; 16; 24; 25];
додаткова [4; 5; 9; 15]

Тема 12. Правові режими ефективної діяльності персоналу

Розробка положення про основні структурні підрозділи.

Посадові інструкції як правовий акт, що встановлює правила, які регулюють діяльність виконавця. Структура посадової інструкції: загальні положення, функціональні обов'язки, права, відповідальність, умови роботи, сфера діяльності.

Оцінка виконання структурними підрозділами та окремими працівниками колективного договору, планових завдань та посадових обов'язків.

Література: основна [2; 6; 18; 19]

Тема 13. Критерії ефективності діяльності організації

Контроль за дотриманням правил внутрішнього розпорядку. Контроль за дотриманням правил корпоративної етики.

Підходи до формування філософії організації як основного документа, що окреслює сукупність правил корпоративної етики.

Методи і принципи контролю за станом трудової та виконавської дисципліни. Аналіз використання календарного фонду робочого часу та питомої ваги простоїв з технологічних причин, неявки на роботу через тимчасову непрацездатність, неявки з дозволу адміністрації. Оцінювання ефективності взаємодії адміністративної служби з керівництвом та іншими структурними підрозділами, фізичними, юридичними особами.

Організаційна ефективність. Традиційні підходи до ефективності. Сучасні підходи до організаційної ефективності. Підхід до організаційної ефективності з погляду конкуруючих управлінських цінностей. Моделі ціннісних установок стосовно організаційної ефективності.

Критерії результативності: дієвість, результативність, якість, продуктивність, нововведення, культура праці, прибутковість.

Література: основна [2; 6; 18; 19];
додаткова [3; 9]

Тема 14. Методи та засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем

Інформаційна модель організації як схема потоків інформації, що використовується в процесі управління та відображає різні процедури виконання функцій управління організацією, зв'язок вхідних і вихідних документів та показників.

Застосування методології IDEF1 як інструмента побудови наочної моделі структури підприємства.

Базові інформаційні технології в управлінні підприємством. Автоматизовані інформаційні технології: обробка облікової інформації, облік праці та її оплати, облік грошових коштів, облік виробничих запасів, звітний синтетичний облік.

Офісна інформаційна технологія. Проектування економічних інформаційних систем. Зміст і організація проектування, аналіз системи обробки інформації, розробка технічного завдання.

Організація розробки технічного проекту, робочого проекту.

Впровадження економічних інформаційних систем. Економічна ефективність інформаційних систем.

Ескізне проектування автоматизованою інформаційною технологією вирішення окремих завдань управління.

Автоматизація проектування економічних інформаційних систем. Модельний підхід, CASE-технології.

Класифікація програмних продуктів. Огляд програм основних фірм. Організація і аналітичні можливості бухгалтерських програм. Глибина деталізації обліку в програмних продуктах.

Література: основна [1; 9; 11; 12; 15; 20];
додаткова [3; 5; 11; 21; 25; 26; 29]

Тема 15. Інструменти сучасного офісу

Сучасні інформаційні технології як чинник ефективності управління підприємством. Налагоджена мережа засобів комунікації офісу: телефонний внутрішній та зовнішній зв'язок, факсовий зв'язок, відеоконференції, засоби отримання on-line інформації, кабельні та бездротові (wi-fi) мережі передавання та отримання інформації.

Вибір програмного і апаратного забезпечення “електронного офісу”.

Вибір програмних засобів: вимоги до функціональних можливостей продукту, аналіз технології та архітектури, перенесення даних з однієї програмної платформи на іншу, створення інтерфейсів до існуючих систем, аналіз функціональних і технічних характеристик продукту, ретельна перевірка продукту, живучість програм і засоби їх оновлення. Тестування систем управління базами даних. Тестування пакетів інтерактивної машинної графіки. Тестування офісних пакетів.

Технічна підтримка інформаційної системи. Структура витрат на технічну підтримку і супровід у структурі витрат на інформаційні технології. Зміна поколінь інформаційних систем.

Література: основна [1; 10; 12; 19];
додаткова [22; 23; 27]

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Основною метою самостійної роботи студентів є активізація систематичної роботи студентів, індивідуалізація навчання, підвищення якості засвоєння навчальної дисципліни.

Самостійна робота з навчальної дисципліни “Теорія організації” передбачає:

- підготовку до практичних занять (для студентів денної та вечірньої форм навчання);
- письмове виконання контрольних робіт (для студентів заочної форми навчання). Контрольна робота є комплексним завданням, в якому містяться два теоретичних і одне аналітико-ситуаційне завдання, виконання яких розвиває самостійність аналітичної обробки економічної інформації;
- підготовку до підсумкового контролю знань за контрольними питаннями.

Важливе значення в керівництві самостійною роботою студентів належить індивідуальним і груповим консультаціям, їх мета — допомогти студентам у вивченні того чи іншого питання, у правильній організації самостійної роботи над вивченням предмета.

Успішність підготовки до практичних занять і складання заліку значною мірою залежить від організації самостійної роботи. Для здійснення самостійної роботи студентам рекомендується ознайомитись з навчально-методичною літературою, перелік якої наведено у списку рекомендованої літератури, а також із публікаціями періодичних видань. Рекомендовану літературу необхідно вивчати систематично, згідно із списком і у такій послідовності:

- а) ознайомитись за навчальною програмою із змістом кожної теми;
- б) засвоїти навчальний матеріал, що належить до конкретної теми;
- в) дати відповідь на контрольні запитання відповідної теми;
- г) виписати всі незрозумілі питання для розгляду їх на консультації.

При вивченні навчального матеріалу необхідно використовувати звіти підприємств та інші джерела економічної інформації, аналізуючи зміни показників за методикою, поданою в підручниках.

Основними видами контролю рівня опанування навчального матеріалу студентами денної та вечірньої форм навчання є усне опитування (заочної форми навчання — перевірка контрольних робіт). За результатами контролю студентам виставляють оцінки в журналах поточної успішності за бальною системою модульно-рейтингового контролю. Підсумковий контроль знань у вигляді іспиту здійснюється за контрольними питаннями.

**Перелік питань для самостійної роботи студентів
з курсу “Теорія організації”**

№ пор	Тема	Питання	Літера-тура	Вид контролю
1	2	3	4	5
1	Сутність та еволюція теорії організації	1. Сучасна організаційна парадигма 2. Гнучкість організації: гнучкість процесу, гнучкість системи, виробнича гнучкість. Економічні фактори, функціональні та структурні ознаки гнучкості 3. Елементи організаційних систем і процесу управління. Модель системи управління організацією	6, 8, 13, 18, 19, 22	Опитування
2	Аналіз факторів внутрішнього та зовнішнього середовища організації	1. Зовнішнє середовище організації. Фактори прямого та опосередкованого впливу на діяльність організації. Оцінка факторів зовнішнього середовища	18	Конспект
3	Методологічні аспекти проектного аналізу	1. Неформальні процедури відбору та оцінки проектів 2. Зміст, методика розрахунку основних фінансових показників ефективності оцінки проектів: чисті дисконтовані грошові потоки, чиста теперішня вартість, рентабельність та внутрішня норма дохідності проекту, період окупності, річні ануїтетні витрати, критерії Бруно 3. Фаза реалізації: переговори, реалізація, заключна оцінка	4, 5, 6, 15, 23	Конспект
4	Організаційна діяльність	1. Глобалізація міжнародного бізнесу: дочірня та асоційована компанія 2. Порядок створення нового підприємства 3. Сучасні підприємства: сутність, мета, відмінності, переваги	6, 8, 13, 14, 18, 19, 22	Опитування

1	2	3	4	5
5	Організаційне проектування	1. Реорганізація: етапи, методи. Ефективність організаційних змін 2. Перспективні напрями розвитку організацій, головні властивості організацій майбутнього 3. Мережні організації, віртуальні корпорації, багатомірні організації, кругові корпорації, інтелектуальні організації, самонавчальні організації	6, 8, 13, 14, 18, 19, 22	Опитування
6	Методи і засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем	1. Класифікація нарад за змістом рішень: пов'язані з розробкою, підготовкою, прийняттям рішень; організацією їх виконання; контролем їх виконання; для підбиття підсумків та оцінювання виконаної роботи; з метою обміну інформацією 2. Фактори, що підвищують ефективність проведення нарад 3. Підготовка, організація, правила проведення нарад, засідань, зборів	8, 13, 24, 25	Опитування
7	Організація взаємодії і побудова структури організації	1. Характеристика основних видів організаційних структур управління 2. Використання методу декомпозиції при формуванні внутрішніх документів організації	2, 3, 6, 18, 19	Опитування
8	Розподіл повноважень, обов'язків і відповідальності між структурними ланками	1. Гуртки якості: сутність, завдання, порядок утворення	18	
9	Технології управління організацією	Посилення горизонтальних взаємозв'язків. Перевага прийняттю рішень найбільш компетентними і зацікавленими особами замість звернення вгору по ієрархії керівництва	18, 24, 25	Конспект

1	2	3	4	5
10	Інформаційно-аналітичні технології	1. Web-сайти як види електронних публікацій 2. Сайт типу “Візитна картка” 3. Інтернет-представництво, корпоративний сайт: сутність, склад та порядок розробки	10	Конспект
11	Проведення інформаційно-аналітичної роботи в організації	1. Підготовка звітів про виконання планових показників розвитку, результати роботи господарчих і управлінських структур на основі методів статистичного аналізу даних, результатів соціологічних, маркетингових досліджень 2. Формування звітів: звичайних (регулярних), спеціальних	12, 16, 24, 25	Конспект
12	Правові режими ефективної діяльності персоналу	Структура посадової інструкції: загальні положення, функціональні обов'язки, права, відповідальність, умови роботи, сфера діяльності	2	Конспект
13	Критерії ефективності діяльності організації	1. Організаційна ефективність 2. Традиційні підходи до ефективності 3. Сучасні підходи до організаційної ефективності 4. Підхід до організаційної ефективності з погляду конкуруючих управлінських цінностей Моделі ціннісних установок стосовно організаційної ефективності	6, 18, 19	Опитування
14	Методи та засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем	1. Автоматизація проектування економічних інформаційних систем. Модельний підхід, CASE-технології 2. Класифікація програмних продуктів. 3. Огляд програм основних фірм Організація і аналітичні можливості бухгалтерських програм. Глибина деталізації обліку в програмних продуктах	1, 9, 11, 12, 15, 20	Конспект
15	Інструменти сучасного офісу	1. Технічна підтримка інформаційної системи 2. Структура витрат на технічну підтримку і супровід у структурі витрат на інформаційні технології 3. Зміна поколінь інформаційних систем	10	Опитування

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Номер варіанта контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, Б, В	1
Г, Д, Е, Є	2
Ж, З, І, Ї	3
Й, К, Л	4
М, Н, О	5
П, Р, С	6
Т, У, Ф	7
Х, Ц, Ч	8
Ш, Щ	9
Ю, Я	10

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу та активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи – закріпити й поглибити теоретичні знання, здобуті в процесі вивчення дисципліни “Теорія організації”, сформуванню вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами, а також з матеріалами власних досліджень в організаціях.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Організація взаємодії і побудова структури організації.
2. Вибір програмного і апаратного забезпечення “електронного офісу”.
3. Для формулювання стратегії проведіть PEST-аналіз компанії АвтоЗАЗ “DAEWOO”, яка продає українські легкові автомобілі (основний напрям) і виробляє меблі (хобі власника).

Варіант 2

1. Аналіз факторів внутрішнього та зовнішнього середовища організації.
2. Сучасні інформаційні технології як чинник ефективності управління підприємством.

3. Визначте термін окупності капіталовкладень у нове медичне обладнання за умови вкладання початкових інвестицій у розмірі 9000 грн. та отримання прибутків починаючи з третього року у розмірі 3000 грн. на рік та ринковій ціні капіталу 15 % річних.

Варіант 3

1. Еволюція теоретичних концепцій організації.
2. Застосування методології IDEF1 як інструмента побудови наочної моделі структури підприємства.
3. Розробіть посадову інструкцію одного зі спеціалістів апарату управління готельного комплексу “Дніпро”.

Варіант 4

1. Фази і стадії життєвого циклу проекту.
2. Інформаційна модель організації як схема потоків інформації, що використовується в процесі управління.
3. Розробіть положення про основний функціональний підрозділ апарату управління готельним комплексом “Київська Русь” на прикладі відділу обслуговування. Положення про функціональний підрозділ має включати наступні складові:
 - Загальні положення.
 - Основна мета та завдання.
 - Основні функції.
 - Управління підрозділом.
 - Зв'язки підрозділу з іншими службами та підрозділами.
 - Права підрозділу.
 - Відповідальність підрозділу.
 - Ліквідація та реорганізація підрозділу.

Варіант 5

1. Сутність та особливості організаційно-правових форм господарювання юридичних осіб, які здійснюють господарську діяльність у різних сферах економічної діяльності.
2. Технології управління організацією.
3. Побудуйте організаційну структуру управління готельного комплексу “Дніпро” та покажіть на схемі зв'язки між її елементами.

Варіант 6

1. Формування організаційних структур управління та їх аналіз.

2. Класифікація оглядово-аналітичної інформації.
3. Формується підприємство, основною метою якого є ріелтєрська діяльність. Визначте перелік інструментів сучасного офісу для цієї організації.

Варіант 7

1. Утворення тимчасових структур в організації.
2. Проведення презентацій, прес-конференцій за допомогою методів управління аудиторією як засоби інформування громадськості та формування позитивного іміджу.
3. Визначте перелік джерел необхідної інформації для проведення інформаційно-аналітичної роботи в організації.

Варіант 8

1. Особливості надходження, утворення і використання інформації на різних рівнях менеджменту.
2. Посадові інструкції як правовий акт, що встановлює правила, які регулюють діяльність виконавця.
3. Розробіть матрицю SWOT для аналізу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища організації для кондитерської фабрики “Roshen”.

Варіант 9

1. Підготовка звітів про виконання планових показників розвитку, результати роботи господарчих і управлінських структур на основі методів статистичного аналізу даних, результатів соціологічних, маркетингових досліджень.
2. Розробка положення про основні структурні підрозділи.
3. Визначте перелік та обґрунтуйте необхідність створення тимчасових структур в організації. Наведіть приклади їх створення в реальних організаціях.

Варіант 10

1. Формування документів, що визначають повноваження структурних підрозділів організації.
2. Автоматизація проектування економічних інформаційних систем. Модельний підхід, CASE-технології.
3. Підготуйте доповідь щодо діяльності вашої організації на підставі статистичного аналізу показників розвитку.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Роль і місце теорії організації в теорії та практиці менеджменту.
2. Класична організаційна теорія.
3. Теорія організаційної поведінки.
4. Теорія інститутів та інституційних змін.
5. Сучасна організаційна парадигма.
6. Основні положення теорії людських відносин.
7. Основні ідеї і положення тектології А. Богданова.
8. Економічні фактори, функціональні та структурні ознаки гнучкості організацій.
9. Органістичні та механістичні організації.
10. Керівництво вищої управлінської ланки: сутність та обов'язки.
11. Модель внутрішніх змінних організації: місія, мета, технологія, структура, завдання, люди, ресурси.
12. Матриця SWOT-аналізу для визначення ринкових можливостей та загроз, сильних та слабких сторін організації.
13. SNN-підхід до аналізу внутрішніх ресурсів (сильна, нейтральна, слабка позиції).
14. PEST-аналіз як інструмент, призначений для виявлення політичних, економічних, соціальних і технологічних аспектів зовнішнього середовища.
15. Процес адаптації до невизначеного навколишнього середовища.
16. Диференціація та інтеграція в організаційному проектуванні.
17. Поняття життєвого циклу проекту.
18. Проблеми загальноорганізаційного зростання, оптимізації масштабів діяльності й управління життєвим циклом.
19. Масштаби організації і бюрократія.
20. CALS-сучасні технології управління життєвим циклом проекту.
21. Передінвестиційна, інвестиційна та експлуатаційні фази проектного циклу.
22. Принципи оцінки ефективності проектних рішень.
23. Порівняння проектів за допомогою різних критеріїв оцінювання.
24. Зміст, методика розрахунку основних фінансових показників ефективності оцінювання проектів.
25. Поняття, види та класифікація організацій.
26. Сутність та особливості організаційно-правових форм господарювання.
27. Інтеграція підприємств: корпоративні організації, фінансово-промислові групи, транснаціональні компанії, міжнародні спільні підприємства.
28. Міжорганізаційні форми бізнесу: концерн, синдикат, конгломерат, консорціум та картель, їх види, трест.
29. Порівняльний аналіз організаційних форм інтеграції.
30. Основи реалізації владних повноважень.
31. Розміри і структурні характеристики організації.
32. Боротьба з бюрократизацією.
33. Життєвий цикл організації. Стадії розвитку організації.
34. Проектування і формування організаційної структури в національних умовах: питання оптимізації.
35. Розвиток горизонтальної координації і структурні альтернативи.
36. Проблеми вибору організаційної структури
37. Проектування оптимальної організаційної структури в умовах глобальної конкуренції
38. Глобалізація міжнародного бізнесу: дочірня та асоційована компанія.
39. Формування організаційних структур управління та їх аналіз.
40. Типи адміністративного апарату: консультативний, обслуговуючий, особистий.
41. Різновиди апаратних повноважень
42. Перспективні напрями розвитку організацій, основні властивості організацій майбутнього.
43. Мережні організації, віртуальні корпорації, багатовимірні організації, кругові корпорації, інтелектуальні організації, самонавчальні організації.
44. Особливості надходження, утворення і використання інформації на різних рівнях менеджменту.
45. Нормативні акти управління
46. Індивідуальні акти управління
47. Проведення координаційних заходів за участю керівництва.
48. Схема обміну інформацією у процесі проведення зборів та нарад.
49. Сутність та етапи розробки організаційної структури.
50. Адаптивні організаційні структури: програмно-цільова, матрична, мережна.
51. Формування документів, що визначають повноваження структурних підрозділів організації.
52. Складання положення про структурний підрозділ.

53. Утворення тимчасових структур в організації.
54. Комітети, комісії та робочі групи як засіб вирішення цільового завдання.
55. Розвиток вертикальних інформаційних систем.
56. Проведення презентацій, прес-конференцій за допомогою методів управління аудиторією.
57. Розробка прес-релізів, підготовка публіситі, написання промов.
58. Web-сайти як види електронних публікацій.
59. Класифікація оглядово-аналітичної інформації.
60. Підготовка аналітичних довідок, пропозицій, доповідей щодо діяльності організації на підставі статистичного аналізу показників розвитку.
61. Методи та засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем.
62. Використання методу декомпозиції при формуванні внутрішніх документів організації.
63. Розподіл повноважень, обов'язків і відповідальності між структурними ланками організації (підприємства, установи).
64. Інформаційно-аналітичні технології.
65. Проведення інформаційно-аналітичної роботи в організації: суб'єкти та напрями здійснення.
66. Основні закономірності ефективної праці.
67. Правові режими ефективної діяльності персоналу.
68. Критерії ефективності діяльності організації.
69. Методи та засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем.
70. Організація роботи з документами.
71. Розробка програм діяльності підприємства.
72. Види та форми взаємовідносин адміністративної служби зі структурними підрозділами.
73. Формування програми діяльності організації.
74. Державна реєстрація та державне регулювання діяльності організацій.
75. Використання методу декомпозиції для визначення змісту робіт.
76. Документальне підтвердження розподілу повноважень, обов'язків та відповідальності між структурними підрозділами.
77. Структурні підрозділи та ієрархічні рівні адміністративної служби.
78. Формування тимчасових робочих груп та комісій в організації.

79. Правові режими ефективної діяльності персоналу: колективний договір, програми, планові завдання та посадові обов'язки.
80. Контроль за дотриманням правил внутрішнього розпорядку.
81. Інструменти сучасного офісу.
82. Організаційна ефективність: сутність та показники.
83. Традиційні підходи до визначення організаційної ефективності.
84. Сучасні підходи до організаційної ефективності.
85. Моделі ціннісних установок стосовно організаційної ефективності.
86. Застосування методології IDEF1 як інструмента побудови наочної моделі структури підприємства.
87. Проектування економічних інформаційних систем.
88. Сучасні інформаційні технології як чинник ефективності управління підприємством.
89. Вибір програмного і апаратного забезпечення "електронного офісу".
90. Підготовка аналітичних довідок, пропозицій, доповідей щодо діяльності організації на підставі статистичного аналізу показників розвитку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Автоматизированные* информационные технологии в экономике: Учебник / М. И. Семенов, И. Т. Трубилин, В. И. Лойко, Т. П. Барановская – М.: Финансы и статистика, 2002. – 416 с.
2. *Баєва О. В., Новальська Н. І., Ангелова В. І.* Практикум з менеджменту: Навч.-практ. посіб. для студ. вищ. навч. закл.: – К.: МАУП, 2004. – Ч.1. 158 с.
3. *Базилевич П. Р.* Декомпозиція в економічних задачах на основі ієрархічної кластеризації // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 9. – С.11–18.
4. *Бардин Г. О.* Проектний аналіз. – К.: Знання, 2006. – 415 с.
5. *Верба В. А., Загороднік О. А.* Проектний аналіз: Підручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 322 с.
6. *Виханський О. С., Наумов А. И.* Менеджмент: Учебник. – 3-е изд. – М.: Гардарики, 1998. – 528 с.
7. *Гутгарц Р. Д.* Информационные технологии в управлении кадрами / Под ред. В. А. Пархомова – М.: Инфра-М, 2001. – 235 с.

8. *Иванова Т. Ю., Приходько В. И.* Теория организации. — СПб.: Питер, 2004. — 269 с.
9. *Информационные технологии управления: Учеб. пособие/* Ред. Ю. М. Черкасов — М.: Инфра-М, 2001. — 216 с.
10. *Качалов И.* Компьютерные технологии в управлении бизнесом // Рекламные технологии. — 2006. — № 5. — С.18–21.
11. *Матвієнко О. В.* Основи інформаційного менеджменту: Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 128 с.
12. *Матвієнко О. В., Цивін М. Н.* Основи менеджменту інформаційних систем: — Навч. посіб. — 2-ге вид., переробл. та доп.: — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 176 с.
13. *Мильнер Б. З.* Теория организаций. — М.: Инфра-М, 1998. — 336 с.
14. *Миротин Л. Б., Чубуков А. В.* Логистическое администрирование. — М.: Экзамен, 2003. — 480 с.
15. *Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А., Дідик В. Г., Новиков В. А., Унковська Т. Є.* Проектний аналіз. — К.: Лібра, 1998. — 368 с.
16. *Организация работы с документами /* Под ред. В. А. Кудряева. — Учебник. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Инфра-М, 2001. — 592 с.
17. *Орлов П. И.* Інформаційні системи і технології в управлінні, освіті, бібліотечній справі: Наук.-практ. посіб. / П. И. Орлов, О. М. Луганський. — Донецьк: Альфа-прес, 2004. — 292 с.
18. *О'Шонесси Джон* Принципы организации управления фирмой. — М.: ИНФРА-М, 1999.
19. *Новіков Б. В., Сініок Г. Ф., Круш П. В.* Основи адміністративного менеджменту: Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 560 с.
20. *Петров М.* Информационная система: внедряем сами? // Менеджмент и менеджер. — 2004. — № 9. — С. 59–64.
21. *Саак А. Э.* Информационные технологии управления: Учебник / А. Э. Саак, Е. В. Пахомов, В. Н. Тюшняков. — СПб.: Питер, 2005. — 320 с.
22. *Смирнов Э. А.* Основы теории организации. — М.: ЮНИТИ, 1998.
23. *Чорна М. В.* Проектний аналіз. — Х.: Консул, 2003. — 228 с.
24. *Шквір В. Д.* Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посіб./ В. Д. Шквір, А. Г. Загородній, О. С. Височан. — Львів: Львівська політехніка, 2003. — 268 с.

25. *Шквір В. Д.* Інформаційні системи і технології в обліку: Практикум / В. Д. Шквір, А. Г. Загородній, О. С. Височан. — К.: Знання, 2006. — 429 с.

Додаткова

1. *Балашова Р. І.* Використання інформаційних технологій з метою оптимізації витрат туристичного підприємства // Вісник ДІТБ. — 2004. — № 8. — С.55–61.
2. *Батоврин В. К.* Архитектура предприятия и сервисный подход: Ч.1 / В. К. Батоврин, Е. З. Зиндер // Корпоративные системы. — 2006. — № 4. — С.14–19.
3. *Белашанка В.* Есть связь: Построение эффективной информационной системы // Управление компанией. — 2006. — № 1. — С. 66–73.
4. *Бережной О. А.* Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень // Актуальні проблеми економіки. — 2004. — № 9. — С.26–29.
5. *Бобруль Г. І.* Інформація та інформаційні технології в стратегічному управлінні посередницькою організацією // Актуальні проблеми економіки. — 2006. — № 5. — С.135–140.
6. *Бобылева М.* Новые возможности управленческой интеграции в условиях применения корпоративных информационных технологий // Проблемы теории и практики управления. — 2007. — № 4. — С.77–88.
7. *Вербін Є. В.* Інформаційне забезпечення для обґрунтування раціональних управлінських рішень/ Є. В. Вербін, Ю. Б. Пінчук, А. В. Белов // Економіка та держава. — 2006. — № 2. — С. 61–62.
8. *Влияние информационных технологий на развитие фирм //* Проблемы теории и практики управления. — 2005. — № 5. — С.113–119.
9. *Дарский А.* Стратегия ИТ как средство повышения привлекательности компании // Корпоративные системы. — 2003. — № 1. — С. 12–15.
10. *Дубовик Т. В.* Інформаційне забезпечення управління рекламною діяльністю в торговельному підприємстві // Актуальні проблеми економіки. — 2006. — № 11. — С. 205–210.
11. *Жданов Б.* EPR II — новая стратегия управления предприятием: Ч. 2 // Корпоративные системы. — 2003. — № 1. — С.5–11.

12. *Жданов Б.* Современные тенденции в управлении предприятием // Корпоративные системы. — 2006. — № 6. — С. 65–69.
13. *Замятин А. Ю.* Информационные технологии в управлении корпорацией. Оптимизация работы IT-подразделений / А. Ю. Замятин, И. А. Байгутлина, А. А. Замятина // Менеджмент сегодня. — 2006. — № 5. — С. 314–325.
14. *Калянов Г. Н.* Построение архитектуры предприятия // Корпоративные системы. — 2005. — № 3. — С. 13–18.
15. *Киктев И. П.* Информационные технологии взаимоотношений субъектов хозяйственной деятельности // Актуальные проблемы экономики. — 2005. — № 10. — С. 106–110.
16. *Кому, зачем и как нужно внедрять ERP* // Управление компанией. — 2003. — № 4. — С. 45–78.
17. *Костин Н. С.* CALS — современные технологии управления жизненным циклом проекта/ Н. С. Костин, Г. П. Костина // Менеджмент в России и за рубежом. — 2005. — № 2. — С. 46–54.
18. *Куранда В. М.* Сучасні інформаційні технології в менеджменті // Формування системи теоретичного і практичного менеджменту: Регіон. аспект. — 2001. — Вип.2. — С. 41–43.
19. *Охоба О. М.* Інформаційні технології в управлінні інвестиційними проектами // Актуальні проблеми економіки. — 2004. — № 9. — С. 115–117.
20. *Панфилова Е. Е.* Влияние интеграционных процессов и информационно-коммуникационных технологий на развитие управления промышленной организацией // Менеджмент сегодня. — 2007. — № 3. — С.130–143.
21. *Позин Б. А.* Управление программами работ и IT-проектами для крупной компании/ Б. А. Позин, Г. Н. Калянов // Корпоративные системы. — 2005. — № 5. — С.57–61.
22. *Протокол* организации электронных видов экономической деятельности / Ю. А. Ратушин, С. П. Поленок, А. В. Клевко, С. Г. Ткаченко // Финансовые риски. — 2005. — № 2. — С.62–76.
23. *Пуцко В. В.* Информационная система управления предприятием. Особенности жизненного цикла // Корпоративные системы. — 2003. — № 1. — С.16–22.
24. *Радзишевский А. О.* Аттестация как шаг к реинжинирингу бизнес-процессов / А. О. Радзишевский, А. И. Гуржий // Корпоративные системы. — 2003. — № 1. — С. 29–32.
25. *Свищев А. В.* Гиперсети поддержки управленческих технологий // Менеджмент в России и за рубежом. — 2004. — № 4. — С. 20–26.
26. *Сіленко А.* Сучасні інформаційні технології як чинник ефективності керування підприємством // Віче. — 2007. — № 11. — С. 27–28.
27. *Старинский Б.* Процессное управление и автоматизация бизнес-процессов // Корпоративные системы. — 2004. — № 6. — С. 17–20.
28. *Ступницький О.* Інформаційні технології та корпоративне управління у XXI ст. // Економіка України. — 2005. — № 2. — С. 38–46.
29. *Яковенко С. І.* Інформаційні технології й реінжиніринг у процесах організації, трансформації та управління корпораціями // Актуальні проблеми економіки. — 2005. — № 10. — С. 222–235.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Теорія організації”	4
Зміст дисципліни “Теорія організації”	5
Самостійна робота студентів	14
Вказівки до виконання контрольної роботи	19
Варіанти контрольних робіт.....	19
Питання для самоконтролю.....	22
Список літератури	25

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп’ютерне верстання *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-4979

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*